

Meta Evren Nedir?

<https://academy.binance.com/tr/articles/what-is-the-metaverse>

Kısa Özet

Meta evren, birden fazla sanal dünyayı bir araya getiren kalıcı, çevrimiçi, 3D bir dünya konseptidir. Meta evreni internetin gelecekteki hali olarak düşünebilirsiniz. Meta evren; bu 3D dünyalarda kullanıcıların çalışmasına, buluşmasına, oyun oynamasına ve sosyalleşmesine imkân tanıyacaktır.

Meta evren tam anlamıyla hayata geçmiş değildir, fakat bazı platformlar meta evren benzeri öğeler içerir. Meta evrene en yakın deneyim şu anda video oyunları tarafından sunulmaktadır. Geliştiriciler, oyun içi etkinliklere ev sahipliği yaparak ve sanal ekonomiler yaratarak oyun kavramının sınırlarını genişletmiştir.

Şart olmasa da kripto paralar bir meta evren için çok uygun olabilir. Kripto paralar, farklı türlerde hizmet token'ları ve sanal koleksiyonluklarla (NFT'ler) bir dijital ekonominin yaratılmasına imkân tanır. Meta evren, Trust Wallet ve MetaMask gibi kripto cüzdanlarının kullanımından da fayda sağlayabilir. Ayrıca, blockchain teknolojisi şeffaf ve güvenilir yönetim sistemleri sunabilir.

Meta evren benzeri blockchain uygulamaları halihazırda mevcuttur ve insanlara geçinmelerine imkân tanıyacak gelirler sunmaktadır. Axie Infinity, birçok kullanıcının daha fazla gelir elde etmek için oynadığı bir "oyna-kazan" oyunudur. Second Life ve Decentraland, blockchain dünyasını sanal gerçeklik uygulamalarıyla birleştiren diğer başarılı örneklerdir.

Geleceğe baktığımızda, büyük teknoloji devleri bu yolda öncülük etmeye çalışmaktadır. Fakat blockchain sektörünün merkeziyetsizlik özelliği daha ufak çaplı oyuncuların da meta evrenin gelişiminde yer almasına imkân tanımaktadır.

Giriş

Finansal, sanal ve fiziksel dünyaların arasındaki bağlantılar gitgide daha ilişkili hale gelmiştir. Hayatlarımızı idare etmek için kullandığımız cihazlar, sadece tek bir düğmeye dokunarak istediğimiz neredeyse her şeye erişebilmemizi sağlamaktadır. Kripto ekosistemi de buna dahildir. NFT'ler, blockchain oyunları ve kripto ödemeleri artık yalnızca kripto meraklılarıyla sınırlı değildir. Gelişmekte olan bir meta evren dahilinde artık bunların hepsine kolayca erişmek mümkündür.

Bir meta evrenin tanımı nedir?

Meta evren, insanları hayatlarının her alanında birbirine bağlayan bir çevrimiçi, 3D, sanal dünya kavramıdır. İnternetin tek bir tarayıcı ile farklı websitelerine erişim sağlayabilmesi gibi, meta evren de birçok platformu birbirine bağlayacaktır.

Bu kavram, Neal Stephenson'ın bilim kurgu romanı Parazit'te geliştirilmiştir. Fakat meta evren, bir zamanlar kurgusal bir fikir olsa da artık gelecekte gerçeğe dönüşebilecek gibi gözükmektedir.

Meta evrenin temelinde, her bir kullanıcının bir karakteri ya da avatar'ı kontrol ettiği bir artırılmış gerçeklik yer alacaktır. Örneğin, tamamen meta evrenin içinde kalarak sanal ofisinizde bir Oculus sanal gerçeklik gözlüğü ile bir toplantı yapabilir, işinizi bitirip blockchain tabanlı bir oyunla rahatlayabilir ve daha sonra da finansınızı ve kripto portföyünüzü yönetebilirsiniz.

Meta evrenin bazı özelliklerini mevcut sanal video oyunu dünyalarında görebilirsiniz. Second Life ve Fortnite gibi oyunlar ya da Gather.town gibi iş sosyalleşme araçları, hayatlarımızın birden fazla ögesini çevrimiçi dünyalara taşımaktadır. Bu uygulamalar *meta evren* olmasa da bir dereceye kadar benzerdir. Meta evren henüz hayata geçmiş değildir.

Meta evren, oyunları ya da sosyal medyayı desteklemenin yanında ekonomileri, dijital kimliği, merkeziyetsiz yönetimi ve diğer uygulamaları da bir araya getirecektir. Bugün bile değerli eşyaların ve para birimlerinin mülkiyeti ve kullanıcılar tarafından yaratılması birleşik, tek bir meta evrenin geliştirilmesine katkıda bulunur. Tüm bu özellikler, blockchain'in geleceğe yönelik olarak bu teknolojiye güç vermesine olanak sunar.

Video oyunları neden meta evrene bağlıdır?

3D sanal gerçekliğe yaptığı vurgu nedeniyle video oyunları şu anda meta evrene en yakın deneyimi sunmaktadır. Fakat bunun tek sebebi bu oyunların 3D olmaları değildir. Artık video oyunları, hayatımızın diğer alanlarıyla kesişen hizmet ve özellikler sunmaktadır. Roblox video oyunu, konser ve buluşma gibi sanal etkinliklere ev sahipliği bile yapar. Oyuncular yalnızca oyunu oynamakla kalmaz, "siber dünya" dahilinde oyunu diğer etkinlikler ve hayatlarının farklı alanları için de kullanır. Örneğin, çok oyunculu Fortnite oyununda 12,3 milyon kullanıcı Travis Scott'ın oyun içi sanal müzik turuna katılmıştır.

Kripto, meta evrene hangi açılardan uygundur?

Oyun dünyası, meta evrenin 3D özelliğini sunar fakat hayatın tüm yönlerini kapsayabilecek bir sanal dünyada ihtiyaç duyulan her şeyi içermez. Kripto; mülkiyetin dijital ispatı, değer transferi, yönetişim ve erişilebilirlik gibi gerekli diğer önemli parçaları sunabilir. Peki, bu tam olarak ne anlama gelir?

Gelecekte eğer meta evren dahilinde çalışabilir, sosyalleşebilir hatta sanal öğeler satın alabilirsek, mülkiyeti göstermenin güvenli bir yoluna ihtiyacımız olacaktır. Ayrıca, meta evren dahilinde bu öğeleri ve parayı transfer ederken güvende hissetmemiz gerekir. Son olarak, hayatlarımızın bu kadar büyük bir parçası olacaksa meta evren dahilindeki karar verme süreçlerinde de bir rol oynamak isteyebiliriz.

Bazı video oyunları şimiden bazı temel çözümler içerir, fakat birçok geliştirici bunun yerine daha iyi bir seçenek olarak kripto ve blockchain kullanır. Blockchain, bu konularla ilgili merkeziyetsiz ve şeffaf bir yol sunarken video oyunu gelişimi daha merkezidir.

Blockchain geliştiricileri, video oyunu dünyasından da etkilenir. Oyunlaştırma, Merkeziyetsiz Finans (DeFi) ve GameFi'de (oyun finansı) yaygındır. Gelecekte, bu iki dünyanın daha da entegre hale gelmesini sağlayabilecek yeteri kadar benzerlik olacak gibi gözükmemektedir. Blockchain'in meta evrene uygun başlıca özellikleri şunlardır:

1. Mülkiyetin dijital ispatı: Özel anahtarlarınıza erişim sunan bir cüzdana sahip olmanız sayesinde blockchain üzerindeki bir etkinlik ya da varlığın mülkiyetini anında ispat edebilirsiniz. Örneğin, iş yerindeyken mali yükümlülüğünüzü göstermek için işlemlerinizin tam bir dökümünü gösterebilirsiniz. Cüzdan, dijital kimlik ve mülkiyetin ispatı için en güvenli ve güçlü yöntemlerden biridir.

2. Dijital koleksiyon yapabilme: Bir şeyin sahibinin kim olduğunu ispat edebileceğimiz gibi bir ürünün orijinal ve benzersiz olduğunu da gösterebiliriz. Gerçek hayattan daha fazla etkinliği bünyesine dahil etmeyi amaçlayan bir meta evren için bu oldukça önemlidir. NFT'ler aracılığıyla %100 benzersiz ve hiçbir zaman tam olarak kopyalanamayacak ya da taklit edilemeyecek objeler yaratabiliriz. Bir blockchain, fiziksel öğelerin mülkiyetini de temsil edebilir.

3. Değer transferi: Meta evrenlerin, değer transferi yapmak için kullanıcıların güveneceği güvenli bir yola ihtiyacı olacaktır. Çok oyunculu oyunlarda oyun içi para birimleri, blockchain'deki kriptodan daha az güvenlidir. Kullanıcılar, meta evrende çok zaman

harcayacak ve hatta buradan para kazanacaksa, güvenilir bir para birimine de ihtiyaç duyacaklardır.

4. Yönetişim: Kullanıcılar için, meta evren ile etkileşimlerinin kurallarını kontrol etme becerisi de önemlidir. Gerçek hayatta, bir şirket içerisinde oy hakkımız olabilir ve yöneticileri seçebiliriz. Meta evrenin de adil bir yönetim için yollara ihtiyacı olacaktır ve blockchain de bunu yapmanın halihazırda kendini ispat etmiş bir yoludur.

5. Erişilebilirlik: Dünyanın dört bir yanındaki herkes, açık blockchainler üzerinde bir cüzdan yaratabilir. Banka hesabının aksine bunun için herhangi bir ücret ödemeniz ya da bilgi paylaşmanız gerekli değildir. Bu da, blockchain teknolojisini finansal etkinliğinizi ve çevrimiçi, dijital bir kimliği yönetmeniz için en erişilebilir yöntem kılar.

6. Birlikte çalışabilirlik: Blockchain teknolojisi, farklı platformların uyumluluğunu gitgide artırmaktadır. Polkadot (DOT) ve Avalanche (AVAX) gibi projeler, birbirleriyle etkileşim kurabilen kişiselleştirilmiş blockchain'ler yaratmaya imkan tanır. Tekil bir meta evrenin birden fazla projeyi birbirine bağlaması gerekecektir ve blockchain teknolojisi bunun için çözümlere zaten sahiptir.

Meta evrenin görevi nedir?

Daha önce de bahsettiğimiz gibi meta evren, hayatın tüm yönlerini tek bir yerde birleştirecektir. Şu anda birçok kişi evden çalışıyor olsa da meta evrende 3D bir ofise girebilir ve iş arkadaşlarımızın avatar'larıyla etkileşim kurabilirsiniz. İşiniz de meta evren ile ilişkili olabilir ve doğrudan meta evrende kullanabileceğiniz bir gelir elde etmenize imkân tanıyabilir. Aslında bu türde işler benzer bir formda halihazırda mevcuttur.

GameFi ve "oyna kazan" modelleri, dünya genelinde insanlar için istikrarlı bir gelir akışı sunmaktadır. Bu çevrimiçi işler, insanların sanal dünyalarda yaşamak ve buradan kazanç elde etmek için zaman harcamaya istekli olduğunu gösterdiğinden gelecekte meta evreni hayata geçirmek için harika adaylardır. Axie Infinity ve Gods Unchained gibi "oyna-kazan" oyunlarında 3D dünyalar ya da avatar'lar bile yoktur. Fakat prensip bakımından tamamen çevrimiçi dünyada para kazanmanın bir yolu olarak meta evrenin bir parçası olabilirler.

Meta evren örnekleri

Henüz tek bir bağlantılı meta evrene sahip olmasak da meta evrenlere benzer pek çok platform ve proje vardır. Bunlar genellikle NFT'leri ve diğer blockchain öğelerini de dahil eder. Üç örneği inceleyelim:

Second Life

Second Life, kullanıcıların sosyalleşmek, öğrenmek ve iş yapmak için avatar'larını yönettiği bir 3D sanal ortamdır. Proje, koleksiyonlukları takas etmek için bir NFT pazar yerine de sahiptir. Second Life, Eylül 2020'de Binance Smart Chain'in ilk yıl dönümü kutlaması kapsamında Hasat Festivali'ne de ev sahipliği yapmıştır. Sanal fuar, kullanıcıların incelemesi ve etkileşim kurması için BSC üzerindeki farklı projeleri sergilemiştir.

Axie Infinity

Axie Infinity, gelişmekte olan ülkelerden kullanıcılara istikrarlı bir gelir elde etme fırsatı sunan bir "oyna-kazan" oyunudur. Oyuncular, Axie olarak bilinen yaratıklardan satın alarak ya da başlangıçta hediye edilen üç tanesini kullanarak Smooth Love Potion (SLP) token farm etmeye başlayabilir. Açık piyasada satıldığında, kişinin ne kadar oynadığına ve token'ın piyasa fiyatına bağlı olarak yaklaşık 200 USD ila 1000 USD arasında kazanabilir.

Axie Infinity tek bir 3D karakter ya da avatar vermese de kullanıcılara meta evren benzeri bir iş imkânı sunar. Filipinler halkının bu oyunu tam zamanlı işlerine alternatif olarak ya da gelirlerini artırmak için kullandığını duymuş olabilirsiniz.

Decentraland

Decentraland, sosyal öğeleri kripto paralar, NFT'ler ve sanal gayrimenkulle birleştiren çevrimiçi bir dijital dünyadır. Buna ek olarak, oyuncular platformun yönetiminde aktif bir rol üstlenebilir. Diğer blockchain oyunlarına benzer şekilde, görünüşe yönelik koleksiyonlukları temsil etmek için NFT'ler kullanılır. NFT'ler, kullanıcıların oyun içinde MANA kripto parasıyla satın alabileceği 16'ya 16 metrelik arazi parselleri olan LAND için de kullanılır. Tüm bunların birleşimi karmaşık bir kripto ekonomisi yaratır.

Meta evrenin geleceđi nedir?

Facebook, birleşik bir meta evrenin yaratılmasının en büyük destekçilerinden biridir. Facebook'un Diem sabit coin projesi nedeniyle bu destek özellikle de kripto destekli bir meta evren için ilgi çekicidir. Mark Zuckerberg, uzaktan çalışmayı desteklemek ve gelişmekte olan ülkelerden insanların finansal fırsatlarını iyileştirmek için bir meta evren projesi kullanma planlarından açıkça bahsetmiştir. Facebook'un sosyal medya, iletişim ve kripto platformlarına sahip olması, tüm bunları tek bir yerde birleştirme konusunda ona bir avantaj sunar. Microsoft, Apple ve Google gibi diğer büyük teknoloji şirketleri de meta evrenin yaratılmasını hedeflemektedir.

Kripto destekli meta evren söz konusu olduğunda NFT pazar yerleri ve 3D sanal dünyalarının birbirine daha fazla entegre edilmesi bir sonraki adım gibi gözükmetedir. NFT sahipleri, OpenSea ve BakerySwap gibi pazar yerlerindeki birden fazla kaynaktan ürünlerini halihazırda satabilir, fakat bunu yapmak için henüz popüler bir 3D platformu yoktur. Daha büyük ölçekte, blockchain geliştiricileri bir teknoloji devinden daha fazla organik kullanıcıyla popüler meta evren benzeri uygulamalar geliştirebilir.

Son Söz

Birleşik, tek bir meta evrenin önünde uzun bir yol olsa da bu kavramın hayata geçirilmesini sağlayabilecek gelişmeleri şimdiden görüyoruz. Meta evren, blockchain teknolojisi ve kripto paralar için bir diğer bilim kurgusal kullanım alanı gibi gözüküyor. Bir meta evrenin yaratılması noktasına ulaşıp ulaşamayacağımız henüz belirsiz. Fakat bu süre içinde meta evren benzeri projeleri deneyimleyebilir ve blockchain'i günlük hayatlarımıza daha fazla dahil etmeye devam edebiliriz.